

OVEREENKOMST

A-Groningen
[Handwritten mark]

De ondergetekenden:

DE STAAT DER NEDERLANDEN ten deze vertegenwoordigd door de
Directeur-Generaal van de Rijkswaterstaat - daartoe gemachtigd door
de Minister van Verkeer en Waterstaat - in zijn hoedanigheid van
beheerder, belast met de zorg voor de waterhuishouding en met het
beheer over waterkerende werken in de provincie Groningen

hierna te noemen: "RWS"

en

de besloten vennootschap NEDERLANDSE AARDOLIE MAATSCHAPPIJ B.V.
gevestigd te 's-Gravenhage,
ten deze vertegenwoordigd door het Bestuur der Vennootschap,
SHELL NEDERLAND B.V.,

hierna te noemen "NAM"

RWS en NAM gezamenlijk te noemen "Partijen"

In aanmerking nemende

dat NAM sedert 1963, in maatschapsverband met DSM-Aardgas B.V.,
aardgas wint in de provincie Groningen krachtens de concessie
"Groningen" (K.B. 30 mei 1963, no. 39), hierna te noemen "de
aardgaswinning";

dat metingen hebben uitgewezen dat tengevolge van de aardgaswinning
zich in de provincie Groningen een bodemdaling voordoet;

dat voorts verwacht wordt dat deze bodemdaling zich in de toekomst verder zal voortzetten;

dat deze bodemdaling tot gevolg heeft dat maatregelen getroffen dienen te worden teneinde schade als gevolg van deze bodemdaling te voorkomen, te beperken of te herstellen;

dat NAM - zonder te treden in de vraag of zij rechtens daartoe gehouden is - bereid is de kosten (zoals hierna gedefinieerd) van die maatregelen te dragen;

dat NAM, daartoe met de Provincie Groningen, hierna te noemen "de Provincie", laatstgenoemde handelend zowel voor zichzelf als in de hoedanigheid van lasthebber van andere openbare lichamen belast of mede belast met de zorg voor de waterhuishouding en met het beheer over waterkerende werken in de provincie Groningen, een regeling heeft getroffen of zal treffen, grotendeels gelijkloidend aan die, welke in de navolgende overeenkomst is vervat;

dat Partijen hebben kennisgenomen van de op basis van de aardgaswinning opgestelde prognose vervat in NAM-rapport no. 5900-I, getiteld "Oppervlaktedaling als gevolg van aardgasonttrekking in de provincie Groningen", gedateerd april 1975, waaruit voortvloeit dat het treffen van maatregelen, waarvan de totale kosten voor de Provincie, de door haar bij vorenbedoelde regeling vertegenwoordigde andere openbare lichamen en RWS worden geschat op 210 miljoen gulden (prijspeil 1 april 1980), noodzakelijk zal zijn;

verklaren als volgt te zijn overeengekomen:

Artikel 1: Definities

In deze overeenkomst wordt verstaan onder:

bodemdaling: de daling van de bodem in de provincie Groningen sedert 1963, die een gevolg is van de aardgaswinning;

maatregelen: handelingen, werken of werkzaamheden in het kader van de aan RWS toevertrouwde zorg voor de waterhuishouding en het beheer over waterkerende werken, voorzover die redelijkerwijs noodzakelijk zijn ter voorkoming, beperking of herstel van schade tengevolge van de bodemdaling;

kosten: kosten van te nemen of genomen maatregelen. Onder "kosten" worden onder meer begrepen onderzoek-, voorbereidings-, uitvoerings-, directie-, administratieve-, voorfinancierings- en soortgelijke kosten. Voorts worden onder "kosten" begrepen de compensaties in gevallen dat tengevolge van de bodemdaling schade ontstaat, die niet door het nemen van maatregelen is of wordt voorkomen, beperkt of hersteld.

Artikel 2: Doel

NAM neemt op zich, overeenkomstig de bepalingen van deze overeenkomst te vergoeden de door RWS gemaakte of te maken kosten.

Artikel 3: De Commissie

- a. Er is een commissie wier taak omschreven is in artikel 5 - hierna te noemen "de Commissie" - bestaande uit 6 deskundigen, waarvan RWS en NAM steeds ieder de helft benoemen. Zij benoemen tevens voor ieder door hen benoemd lid een plaatsvervangend lid.
- b. De Commissie kiest uit haar midden een voorzitter en bepaalt haar eigen werkwijze.

- c. Benoeming tot lid of plaatsvervangend lid van de Commissie geschiedt telkens voor een periode van 3 jaar. In tussentijdse vakatures wordt voorzien met inachtneming van het bepaalde in lid a. van dit artikel. Een tussentijds benoemde maakt de periode van zijn voorganger vol. Herbenoemingen zijn toegestaan.
- d. De Commissie kan besluiten zich door adviseurs ter zijde te doen staan.
- e. De Commissie neemt haar besluiten met eenparigheid van de hetzij in persoon, hetzij bij volmacht uitgebrachte stemmen. Een volmacht om de stem van een afwezig lid uit te brengen is slechts dan geldig wanneer ook het plaatsvervangend lid niet ter vergadering aanwezig is.
- f. De kosten van de Commissie (waaronder begrepen de kosten voor het ter beschikking stellen van haar leden door hun werkgevers) en haar adviseurs worden door NAM gedragen.

Artikel 4: Verplichting tot Onderzoek

NAM is gehouden regelmatig metingen te verrichten en op basis daarvan periodiek - tenminste éénmaal per vijf jaar - prognoses te stellen met betrekking tot de bodemdaling. Voorts zal, tenzij de Commissie anders bepaalt, NAM voortgaan met de tot dusverre verrichte metingen in ondiepe en in diepe putten en jaarlijkse waterpassingen. De resultaten van de metingen en waterpassingen, alsmede de prognoses worden door NAM ter kennis van RWS gebracht.

Artikel 5: De Taak van de Commissie

- a. Naar aanleiding van een met redenen omkleed en zoveel mogelijk gedocumenteerd bij de Commissie in te dienen verzoek van RWS om vergoeding van kosten, stelt de Commissie vast, met redenen omkleed,
1. welke handelingen, werken of werkzaamheden zijn aan te merken als maatregelen in de zin van deze overeenkomst, en
 2. welke kosten, hetzij van vorenbedoelde maatregelen, hetzij anderszins (compensaties) zijn aan te merken als kosten welke NAM overeenkomstig de regels van de overeenkomst zal vergoeden,
- een en ander op basis van de in artikel 4 genoemde resultaten van de metingen en waterpassingen en van de prognoses, alsmede van alle andere gegevens, rapporten en inzichten die de Commissie van belang acht, en voorts met inachtneming van het bepaalde in de overige leden van dit artikel.
- b. De beslissing van de Commissie dient, behoudens het bepaalde in lid c, te worden genomen uiterlijk binnen 6 maanden nadat een verzoek om vergoeding van kosten is binnengekomen bij de Commissie.
- c. Indien besluitvorming binnen de genoemde termijn van 6 maanden niet mogelijk is kan de Commissie deze termijn éénmaal met ten hoogste 3 maanden verlengen. De Commissie geeft van deze verlenging terstond schriftelijk kennis aan Partijen.
- d. De Commissie kan van RWS nadere inlichtingen verlangen. Indien daarom wordt verzocht stelt de Commissie RWS in de gelegenheid het verzoek mondeling toe te lichten.

- e. De vaststelling door de Commissie van de door NAM te vergoeden kosten zal zijn gebaseerd op maatregelen die, gelet op alle omstandigheden, daaronder mede begrepen de van openbare lichamen te eisen optimale behartiging van hun taak, tegen de laagst mogelijke lasten in redelijkheid kunnen of zouden kunnen worden uitgevoerd.
- f. In de beslissing worden vermeld de prognoses, waarop zij is gebaseerd, de te nemen of genomen maatregelen en de (geschatte) kosten welke NAM overeenkomstig de regels van deze overeenkomst zal vergoeden.
- g. Indien naar het oordeel van de Commissie onder de kosten periodiek terugkerende verplichtingen zijn, bepaalt zij in haar beslissing niet alleen voor zover mogelijk het periodiek te betalen bedrag, rekening houdend met de door de Commissie geschatte prijsstijging, doch tevens de kontante waarde van deze periodiek terugkerende verplichtingen.
- h. Indien een verzoek om vergoeding (mede) betrekking heeft op schade tengevolge van bodemdaling die niet door het nemen van maatregelen is of wordt voorkomen, beperkt of hersteld, beslist de Commissie over de uit te keren compensatie. Daarbij kan de Commissie rekening houden met de mogelijkheid dat deze schade geheel of gedeeltelijk het gevolg is van handelen of nalaten van anderen dan NAM.
- i. Zo spoedig mogelijk na het nemen van een beslissing doet de Commissie deze toekomen aan RWS en NAM. De beslissing van de Commissie geldt als bindend advies, (onverminderd het bepaalde in artikel 7, lid b).

Artikel 6: Het College

- a. Indien de Commissie niet of niet tijdig beslist met betrekking tot een verzoek om vergoeding, kan de Commissie of ieder der Partijen, zich wenden tot een college, hierna te noemen "het College".
- b. Het College bestaat uit drie leden, gezamenlijk door RWS en NAM te benoemen. RWS en NAM bepalen gezamenlijk de kostenvergoedingen en honorering van het College alsmede eventuele andere voorzieningen ten behoeve van het College.
- c. Benoeming tot lid van het College geschiedt telkens voor een periode van 5 jaar, behoudens de mogelijkheid van tussentijds ontslag ingevolge een gezamenlijk besluit van RWS en NAM. In tussentijdse vakatures wordt voorzien met inachtneming van het bepaalde in de leden b., d. en e. van dit artikel. Een tussentijds benoemde maakt de periode van zijn voorganger vol. Herbenoemingen zijn toegestaan.
- d. Om tot lid van het College te kunnen worden benoemd c.q. herbenoemd moet men:
 1. de leeftijd van 70 jaar niet hebben bereikt;
 2. niet werkzaam zijn of binnen de laatst verlopen twaalf maanden zijn geweest voor NAM, DSM-Aardgas B.V. of een met een of beide van dezen verbonden onderneming, noch voor RWS of het Departement waaronder deze dienst ressorteert.
- e. Indien Partijen niet binnen 30 dagen tot overeenstemming komen over een benoeming of ontslag, zal op verzoek van de meest gerede partij terzake worden beslist door de President van het Gerechtshof te Leeuwarden.

- f. Het College kiest uit zijn midden een voorzitter en bepaalt zijn eigen werkwijze.
- g. Het College kan besluiten zich door adviseurs ter zijde te doen staan.
- h. Het College beslist bij meerderheid van stemmen.
- i. De kosten van het College en zijn adviseurs worden door NAM gedragen, tenzij het College in bepaalde gevallen beslist dat redelijkerwijs de kosten ten laste van een ander dienen te komen.
- j. Het bepaalde in de leden a. tot en met i. van artikel 5 - met uitzondering van het bepaalde in de tweede volzin van lid b van artikel 5 - is van overeenkomstige toepassing op het College.

Artikel 7: Betaling door NAM

- a. Binnen 14 dagen nadat de beslissing van de Commissie c.q. van het College ingevolge lid i van artikel 5 ter kennis van NAM is gebracht, doet NAM aan RWS een afschrift van de beslissing toekomen.
- b. Wanneer de Commissie c.q. het College heeft beslist terzake van de door NAM te vergoeden kosten betaalt NAM aan RWS binnen 45 dagen na ontvangst van de desbetreffende deklaraties, waarbij zo mogelijk de bewijsstukken worden overgelegd.

Indien het aldus gedeklareerde bedrag het door de Commissie c.q. het College in haar/zijn beslissing vermelde bedrag met meer dan 10% overschrijdt (exclusief loon- en prijsstijgingen), kan NAM de Commissie verzoeken om te beslissen of dat meerdere eveneens voor vergoeding in aanmerking komt.

De artikelen 5 en 6 zijn mutatis mutandis van overeenkomstige toepassing op dit verzoek van NAM.

- c. Indien in de beslissing van de Commissie c.q. van het College een kontante waarde wordt genoemd als vermeld in lid g. van artikel 5, kunnen Partijen overeenkomen dat de daar bedoelde periodieke verplichtingen in éénmaal gekweten worden door betaling van die kontante waarde. Daarbij bepalen Partijen tevens de wijze waarop betaling zal geschieden. Komen Partijen niet tot een zodanige overeenkomst, dan geschiedt de betaling periodiek.
- d. Indien NAM nalaat binnen de termijn van 45 dagen als genoemd in lid b. van dit artikel te betalen, is zij aan RWS zonder nadere ingebrekestelling een rentevergoeding verschuldigd gelijk aan de wettelijke rente vermeerderd met 3 procent, te rekenen vanaf het verlopen van die termijn tot het tijdstip van betaling. Deze rentevergoeding wordt niet geacht begrepen te zijn onder het maximum bedrag van artikel 8 lid a.
- e. Betaling door NAM als bedoeld in lid b. van dit artikel laat onverlet de mogelijkheid dat RWS een aanvullende vergoeding verzoekt indien mocht blijken dat de in artikel 4 bedoelde resultaten van metingen en waterpassingen, prognoses, gegevens, rapporten en inzichten, die aan de beslissing ten grondslag lagen, in redelijkheid niet meer als juist en/of adequaat zijn aan te merken.

Artikel 8: Maximum Bedrag

- a. NAM zal aan RWS kosten vergoeden ingevolge de beslissingen van de Commissie c.q. van het College, herberekend volgens het bepaalde in lid b. van dit artikel tot een totaal bedrag van f 50 miljoen (prijspeil 1 april 1980).

- b. Teneinde het totaal van de betaalde vergoedingen te bepalen, wordt iedere vergoeding, door NAM in een bepaald jaar gedaan, vermenigvuldigd met een faktor a/b waarin a. aangeeft het per 1 april 1980 geldende indexcijfer voor de kosten van waterstaatkundige werken (Nationale rekeningen, tabel betreffende investeringen in grond-, water- en wegenbouwkundige werken) en b. het gelijksoortige indexcijfer geldend voor het betreffende jaar.

Artikel 9: Afstand van Recht

RWS doet bij deze afstand van haar recht om op andere wijze dan aangegeven in deze overeenkomst van NAM vergoeding te verlangen van kosten met dien verstande dat ingeval van niet-nakoming door NAM van haar verplichting tot betaling ingevolge deze overeenkomst, RWS de burgerlijke rechter terzake kan adiëren.

Artikel 10: Arbitrage

Alle geschillen welke mochten ontstaan naar aanleiding van deze overeenkomst, dan wel van nadere overeenkomsten, die daarvan het gevolg mochten zijn en die niet ingevolge het bepaalde in de artikelen 6 of 9 aan het oordeel van het College c.q. de burgerlijke rechter zijn onderworpen, worden op verzoek van de meest gerede partij beslecht door arbitrage door drie arbiters overeenkomstig het Reglement van het Nederlands Arbitrage Instituut. De arbiters zullen oordelen naar de regelen des rechts. De arbitrage zal worden gehouden te Groningen.

Artikel 11: Inwerkingtreding en einde van de Overeenkomst

Deze overeenkomst treedt in werking bij haar ondertekening door Partijen.

Zij is aangegaan voor onbeperkte duur, doch zal desalniettemin eindigen indien en op het tijdstip dat vaststaat dat de bodemdaling in ongunstige zin afwijkt of zal afwijken van de prognose vervat in NAM-rapport no. 5900-I, en daardoor de door NAM onder deze overeenkomst te betalen bedragen het totaal van f 50 miljoen (prijspeil 1 april 1980) zullen overschrijden.

In geval NAM in de onder artikel 12 genoemde gevallen geen genoegzame zekerheid stelt, is de overeenkomst ontbonden en is RWS vrij de burgerlijke rechter te adiëren.

Artikel 12: Zekerheidstelling

NAM zal ervoor zorg dragen dat een genoegzame, van NAM onafhankelijke zekerheid wordt gesteld voor de richtige nakoming van haar alsdan naar het oordeel van de Commissie nog resterende financiële verplichtingen onder deze overeenkomst (bv. door het stellen van een garantie al of niet van een met NAM gelieerde vennootschap of door het verlenen van een zakelijk recht al of niet op het gas in de ondergrond van de concessie "Groningen") zodra:

hetzij blijkens de jaarlijkse opgave van de Rijks Geologische Dienst de resterende winbare aardgasreserves in het Groningen veld niet meer bedragen dan 250 miljard m³ (of op zodanig later tijdstip als RWS zal toestaan), hetzij NAM stappen onderneemt om over te gaan tot

- a. haar liquidatie, ofwel
- b. de beëindiging van haar winningsbedrijf onder de concessie "Groningen".

Artikel 13: Coördinatie

Met betrekking tot het benoemen van leden van de Commissie en het College, zullen Partijen doen wat in hun vermogen ligt om met de Provincie een zodanige coördinatie tot stand te brengen, dat de personele bezetting van de Commissie en het College onder deze overeenkomst zoveel mogelijk overeenstemt met de personele bezetting van de/het in de overeenkomst tussen NAM en de Provincie genoemde Commissie en College.

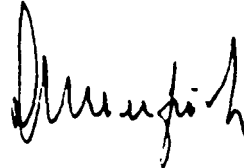
Aldus vastgesteld en getekend in tweevoud te
Groningen, 31 augustus 1983

DE STAAT DER NEDERLANDEN

NEDERLANDSE AARDOLIE MAATSCHAPPIJ B.V.

het Bestuur

SHELL NEDERLAND B.V.

A.C. Helfrich

J. Van Dixhoorn

H. Hooykaas